

Теоријски основ програма

Књижевност има важну улогу у животу детета. То је уметност са којом дете има прилику да се сретне још у сасвим раном детињству. Преко успаванки, ташунаљки, цупаљки, и других књижевних врста које су намењене баш најмлађем детету, оно заправо први пут чује свој матерњи језик употребљен у песничкој, уметничкој функцији. Предшколски узраст је период када се најбоље може изградити однос према књизи као најбољем другу, који се лако може одржати читавог живота. Ако се он пропусти, могуће је да одрасту људи који никада у слободном времену неће узети књигу у руке, остајући тако осиромашени за огромно духовно благо које је човечанство нагомилало током развоја (Каменов, Е.). Књиге могу помоћи деци да боље разумеју себе и своје односе са другим људима, као и да разреше неке своје проблеме и ослободе се страхова и фрустрација са којима не могу другачије да изађу на крај. Могу да им помогну да боље схвате, а тиме и овладају својим снажним емоцијама љутње, страха и љубоморе, кроз увиђање да се оне јављају и код других људи и упознају начине на који они излазе на крај са њима. Могу и да их припреме да се боље снађу у неким ситуацијама које их очекују, пријатним и непријатним. Има много доказа о томе да деца која су имала прилику да често слушају књижевну реч и сама почињу да се лепше изражавају, да стварају помоћу речи, а љубав према литератури им остаје за читав живот. Она имају богатије идеје, развијенији речник, говорну и низ других способности, посебно способности запажања, доживљавања и комуницирања са својом околином. Дете које је заволело књигу има сталну жељу да му се нешто прочита, што је посебна прилика за блискост са члановима породице. Са књигом се проводе и најлепши тренуци издвојени од осталог света, нарочито када дете почне да чита. Без обзира на све снажнију конкуренцију осталих средстава масовне комуникације, на која деца и омладина троше велики део времена којим располажу, књига има своје место у њиховом животу које није могуће попунити ничим другим.

Дете је целовито биће игре, креативни учесник, компетентно и посвећено учењу. Дечији вртић је место заједничког живљења где се кроз заједничко учешће деце и одраслих у разним ситуацијама, догађајима и активностима одвија процес заједничког учења деце и одраслих. Вртић кроз праксу има сталне промене које се граде кроз промене културе установе. Квалитет програма се прати мерењем квалитета кључних димензија програма у који су укључени сви учесници програма и у који су utkани сви сегменти заједничког живљења деце и одраслих у вртићу. (Године узлета, Београд 2019.)

Образложење функције односно циљева програма

По функцији: програм заснован на култури

Општи циљ програма: неговање љубави детета према свету књиге и стимулисање говорно-језичког развоја

Специфични циљеви програма:

- подстицање код деце осећаја задовољства и радости планирањем, организацијом и реализацијом активности у којима се негује (пред)читалаштво и говорно стваралаштво;
- подстицање развијања маште, креативности запажања;
- подстицање вербалног и невербалног изражавања, уживљавања у улоге других, емпатије;
- кроз игру причом и стихом, драматизацијом текста-пружање могућности за изражавање мисли и осећања;
- неговање истрајности, концентрације;
- укључивањем у непосредан васпитно-образовни рад подстицање чланова породице детета/окружења да активно учествују у развијању љубави према књизи, стваралаштву-говорном и писаном;
- развијање свести о значају васпитања и образовања деце предшколског узраста, те друштвено одговорног понашања кроз укључивање чинилаца локалне заједнице у активности ПУ *Бошко Буха*;
- повезивање породице и система васпитања и образовања путем различитих активности, подршка квалитетном родитељству и јачање родитељских компетенција.

Могући садржаји програма :

- читање, прелиставање, разгледање књига и разговор о њима;
- причање/читање прича, рецитовање песама-разговор о делу;
- прелиставање дечије штампе-разговор;
- одлазак у библиотеку дечије одељење, вртића, школе, града;
- посета библиотекара;
- формирање/проширивање постојеће библиотеке (на нивоу групе);
- позајмљивање књига;
- сусрети са ствараоцима књижевно-уметничких дела за децу;
- различите вежбе за стимулисање говорно-језичког развоја и стваралаштва код деце;
- одлазак у позориште, биоскоп, Матицу Српску;
- илустровање интерпретираних књижевно-уметничких дела;
- интерпретација и драматизација, прављење позоришних дела;
- игра улога;
- прављење књига и показивача са децом и родитељима...

Циљна група (учесници програма)

Деца узраста од 4 године до поласка у школу. У складу са потребама породице, у програм је могуће укључити и децу која не похађају васпитне групе целодневног, односно полудневног програма Установе. Деца и породица у сеоским срединама, деца која се налазе на листи чекања ПУ *Бошко Буха*.

Начин развијања програма

Програм *Читаоница/причаоница* се реализује уз партнерску сарадњу васпитно-образовног особља (васпитача, библиотекара) и локалне заједнице, активну размену идеја и искустава, уз уважавање специфичних потреба корисника услуге. Избор садржаја реализатори могу начинити у складу са потребама и интересовањима учесника програма. Васпитно образовни рад ће се одвијати у оквиру појединог подручја, библиотеке за децу.

Начин планирања, документовања и вредновања програма

Кроз интегрисани приступ програм омогућава да деца уче кроз јединство онога што доживљавају, промишљају и онога што раде. Васпитач се усклађује са децом тако што прави пројекцију могућности за различите доживљаје и учење деце која се дограђује и допуњује током започетог истраживања деце и одраслих (васпитача, родитеља, и локалне заједнице). Документовање рада оствариваће се кроз вођење евиденције у обрасцу 5 (кординатор програма), у складу са важећим Упутством и препорукама стручне службе. Документовање рада кроз фотографисање активности, сачињавање аудио и видео записа активности врше реализатори програма а по предходно прибављеној дозволи родитеља/старатеља. Вредновање програма вршиће се кроз средину за учење, квалитет односа, заједничко учешће и сарадњу са породицом и локалном заједницом, као и кроз промовисање програма и омогућавање професионалној и друштвеној заједници да се потпуније упознају са програмом вртића и тиме их подстакне на допринос и учешће.

Начин организације остваривања програма, просторна организација

Програм *Читаоница/причаоница* ће се организовати на следећи начин.

Организатор програма је Предшколска установа *Бошко Буха* у Инђији;

Место реализације: у Установи или на другим местима - радне собе, Специјална библиотека у објекту *Сунце*, двориште вртића, хол вртића, Градска библиотека Др Ђорђе Натошевић, дечије одељење. Одабрани простор задовољава здравствено-хигијенске и безбедносне захтеве (сув, поседује природно и одговарајуће вештачко осветљење, може се безбедно проветравати, може се свакодневно чистити и одржавати тако да не угрожава здравље, безбедност деце и не ремети редовне програмске активности, може се загревати, на безбедан начин је повезан са санитарним чвором за децу, поседује простор за одлагање гардеробе, прегледан је чиме омогућава васпитачу увид у безбедност деце).

Време реализације: једном недељно у поподневним сатима, након реализације васпитно образовних активности у оквиру редовног рада Установе.

Трајање: програм ће се реализовати у складу са годишњим планом рада Установе. Васпитно-образовни рад се остварује у току радне године која се прилагођава школској. Од октобра до јуна у трајању од 1 до 2 часа периодично током недеље.

Број деце или других учесника програма, максималано је 20. Групе могу бити сталног и променљивог карактера, мешовити састав (4 до 6,5 год.) у складу са исказаним потребама родитеља/старатеља.

Број група учесника обухваћених програмом: 5 група једна у Инђији а остале у сеоским срединама.

Аутори програма: Бранка Мандић, библиотекар, Наташа Лајбеншпергер, васпитач, Снежана Прелић, стручни сарадник логопед.

Реализатори програма: Васпитачице: Наташа Лајбеншпергер, Тања Вученовић, Милана Ковачевић, Марина Малечић, Наташа Банић Огњановић, Мина Ајбек Живковић, Радмила Вујичић, Бранислава Татић, Ана Драженовић Першић, Жаклина Ковач, Рада Бркић, Љубица Малетић, Марија Девић, Смиљка Тадић, Даринка Косановић, Јелена Гојић, Сања Стаменковић, Татјана Станојевић, Надица Томић.

Васпитачице поседују потребно образовање у складу са законом, искуства и потребна знања у реализацији програма (програм се реализује од 2016. године), а пре свега љубав према књизи. У сарадњи са васпитачима, постоји могућност добровољног укључивања родитеља, чланова породице, студената, експерата из одређених области, волонтери.

Потребни просторни услови, опрема и материјали за реализацију

Основни инвентар (намештај) којим треба опремити простор у коме се реализује програм се већ налазе у радним собама у којима се реализује васпитно-образовни рад. Потребно је обезбедити довољан број сликовница за све учеснике програма, пратити интересовања деце и редовно набављати нову литературу, а такође и педагошко-психолошку литературу која ће помоћи у едукацији родитеља за што успешније родитељство.

Предвиђени трошкови и начин финансирања

Програм је бесплатан како би био доступан свој деци.